

Lausunto

31.1.2025

VN/30447/2024
VN/30447/2024-VM-21

Oikeusministeriö

Oikeusministeriön lausuntopyyntö selvitykseen julkisoikeudellisten ympäristövastuiden asemasta konkurssitilanteissa

Valtiovarainministeriön lausunto

Taustaa

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa konkurssipesän julkisoikeudellista ympäristövastuuta koskeneen selvityshankkeen loppuraportista.

Julkisoikeudelliset ympäristövastuut konkurssitilanteissa – sääntelymallien vertailu (JUVAKOVE) -hanke toteutettiin Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ja Helsingin yliopiston Kestävyystieteen instituutin (HELSUS), Suomen ympäristökeskuksen ja Ramboll Finland Oy:n yhteistyönä vuosien 2023–2024 aikana valtioneuvoston vuoden 2023 VN TEAS -rahoituksella.

Hankkeen ohjausryhmässä toimi edustajia hankkeen kannalta keskeisistä ministeriöistä (OM, YM, STM, MMM, VM, TEM). Ohjausryhmä on osallistunut ohjauksen lisäksi raportin muotoiluun.

JUVAKOVE-hankkeella on tarkoitus tukea myöhempää lainsäädännön uudistamis- ja kehitystyötä koskien julkisoikeudellisten ympäristövastuiden asemaa konkurssitilanteissa.

Konkurssipesän julkisoikeudellinen ympäristövastuu velallisyriksen toiminnan seurauksena syntyneistä ympäristöhaitoista on osoittautunut ongelmalliseksi kysymykseksi niin ympäristöviranomaisten, konkurssivelkojen kuin vahingon- ja haitankärsijöidenkin kannalta.

Konkurssiin asetettujen toiminnanharjoittajien ympäristövastuuihin liittyy merkittäviä ongelmia, erityisesti varojen puutteen vuoksi. Usein konkurssimenettely raukeaa jo pesäluettelon laatimisen jälkeen, koska varoja jatkamiseen ei ole. Vaikka joissakin tapauksissa konkurssipesässä voi olla varoja ympäristövastuiden hoitamiseen, kuten jätteiden käsittelyyn tai pilaantuneen maa-alueen kunnostamiseen, lainsäädäntö ei tarjoa selkeitä säännöksiä julkisoikeudellisten ympäristövastuiden kohtelusta konkurssitilanteissa. Tämä aiheuttaa epäselvyyttä ja haasteita niin viranomaisille kuin muille osapuolille. Oikeustilan epäselvyys johtaa usein tilanteisiin, joissa ympäristövastuut jäävät joko hoitamatta tai niiden kustannukset siirtyvät yhteiskunnan, eli käytännössä valtion ja julkisen sektorin kannettaviksi.

Valtiovarainministeriön huomiot

Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä, että sääntelyn puutetta konkurssipesien ympäristövastuiden osalta on selvitetty laajasti, jotta sääntelyä voitaisiin tämentää. Vastuukysymyksien jatkoselvittelyissä ja mahdollisissa säädöshankkeissa tulisi varmistaa, että ympäristövahingot tulee hoitaa ensisijaisesti vahingon aiheuttaneen yrityksen ja tämän konkurssipesän varoista ja jako-osuuksista. Kunnan tai valtion mahdollisen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

vastuun tulee olla mahdollinen vasta sen jälkeen, kun yhtiön ja pesän varat on ensin käytetty. Vakuudettomien velkojen ja kiinteistöön kohdistuvien vakuusvelkojen vastuuasemat tulee myös määrittää. Lisäksi vuokratilojen kyseessä ollessa kiinteistön omistajan mahdollinen vastuu tulee selvittää.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ennaltaehkäiseviä rahoitusmekanismeja, kuten ympäristövakuuksia tulee selvittää lisää jatkovalmistelussa. Valtiovarainministeriö korostaa, että mahdollisten lisävastuiden määrittely sääntelyllä valtiolle on tehtävä tarkkaan harkiten ja ottaen huomioon vaikutukset valtiontalouden kestävyys-

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Pauli Kariniemi

Jakelu

OM Oikeusministeriö

VN/30447/2024-VM-21

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: